

Sallitut käyttötavat –rajaimen uudistus (LUONNOSTEN ESITTELYÄ)

UUSI LOGIIKKA

EKAT IDEAT

ANNA PALAUTETTA

Riitta Peltonen 14.4.2022

Mitä tämä erityisesti koskee?

- Rajain toimii vain **verkossa saatavilla olevien aineistojen** haun rajaukseen

Näkymiä

- **Finna.fi**
- Organisaatioiden omia näkymiä, joissa Sallitut käyttötavat – rajain käytössä (tyypillisesti **museot & arkistot?**)

- Nykyinen (vanha) versio on luotu kun käytössä on ollut vain CC-lisenssit, nyt saamme aineistoja myös Rights Statement –käyttöoikeustiedoilla
  - CC-lisenssien ja Rights Statement -merkintöjen logiikka vähän toisistaan eroava → **optiot kaipaavat pientä päivitystä**
- Vanhan rajaimen logiikka on ollut, että riittää että valitset yhden option
  - Eli vähintään sen käyttötason sallivat aineistot eli kaikki sallivamminkin versiot näytetään
  - Tämä **logiikka ei aina ole ollut ihan selvää käyttäjille**, koska muissa rajaimissa valitaan kaikki optiot, jotka sopivat tarkoitukseen
- Sana käyttöoikeus on saanut opettajat miettimään, että onko esim. ok tutkia aineistoa suoraan Finnassa → Pohditaan voisiko tekstivalinnoilla vaikuttaa vaikutelmaan

Luonnostellut muutokset

(täysin työpöydällä vielä!)

**Valittava kaikki optiot,
jotka sopivat
käyttötarkoitukseen**

**Terminologian muutos:
käyttö → jatkokäyttö**

**Erilainen ryhmittely
perustuen rajoitusten
tasoon**

Saanko jatkokäyttää?

- Kyllä vapaasti
- Kyllä, muutamin ehdoin.
Vähintään lähde nimettävä
  - Lähteen nimeäminen riittää
  - Ei muokkauksia
  - Ei kaupallista käyttöä
  - Ei kaupallista käyttöä, ei muokkauksia
  - Vain opetuskäyttöön
- Ehkä, kysyttävä lupaa
  - Tekijänoikeuden piirissä
  - Ei tiedossa

- Tuodaan lisenssitaso kolmanneksi tasoksi (POHDINNASSA)
  - Tämä palvelisi ”pro-käyttäjiä”, mutta saattaa olla ”taviksia” pelottavaa
  - Vaikka perusrajaimeen ei tuotaisi kolmatta tasoa, tämän mahdollistaminen Tarkennetussa haussa on mietintämyyssyissä
  - Europeana juuri toi lisäfasetin omaan hakuunsa, jossa tämä näkyy

Saanko jatkokäyttää?

- Kyllä vapaasti
  - PDM, CC0
- Kyllä, muutamien ehdoin. Vähintään lähde nimettävä
  - Lähteen nimeäminen riittää
    - CC-BY, CC-BY-SA
  - Ei muokkauksia
    - CC-BY-ND, CC-BY-ND-SA
  - Ei kaupallista käyttöä
    - CC-BY-NC, CC-BY-NC-SA, NOC-NC
  - Ei kaupallista käyttöä, ei muokkauksia
    - CC-BY-ND, CC-BY-ND-SA
  - Vain opetuskäyttöön
- Ehkä, kysyttävä lupaa
  - Tekijänoikeuden piirissä
    - INC, INC EU Orphan work
  - Ei tiedossa

Europeanalla
saman
tyyppinen
ylätason
ryhmittely

Vain uusi ryhmittely

Saanko jatkokäyttää?	
Kyllä, vapaasti	1 111 111
Kyllä, muutamain ehdoin. Vähintään lähde nimettävä	
Lähteen nimeäminen riittää	222 222
Ei muokkauksia	222 222
Ei kaupallista käyttöä	222 222
Ei kaupallista käyttöä, ei muokkauksia	1 111 111
Vain opetuskäyttöön	100
Ehkä, aina kysyttävä lupa	
Tekijänoikeuden piirissä	222 222
Ei tiedossa	212 212

- i** Tämä rajain toimii verkossa saatavilla olevilla aineistoilla.
- i** Tutustu aineistojen yhteydessä esitettyihin käyttöoikeustietoihin. Aineistojen käyttäjällä on vastuu tekijänoikeuksien ja yksityisyydensuojan kunnioittamisesta. Tyypillisesti ainakin lähde ja tekijä on nimettävä, jos rajausvaihtoehto on jokin muu kuin "Kyllä vapaasti".

Myös kolmas taso käytössä

Saanko jatkokäyttää?	
▶ Kyllä, vapaasti	1 111 111
▶ Kyllä, muutamain ehdoin. Vähintään lähde nimettävä	
▶ Lähteen nimeäminen riittää	222 222
▶ Ei muokkauksia	222 222
▶ Ei kaupallista käyttöä	222 222
▶ Ei kaupallista käyttöä, ei muokkauksia	1 111 111
Vain opetuskäyttöön	100
▶ Ehkä, aina kysyttävä lupa	
▶ Tekijänoikeuden piirissä	222 222
Ei tiedossa	212 212

Saanko jatkokäyttää?	
▼ Kyllä, vapaasti	222 222
Public Mark Domain	222 220
CC0	2
▼ Kyllä, muutamain ehdoin. Vähintään lähde nimettävä	1 111 111
▼ Lähde nimettävä	222 222
CC-BY	222 220
CC-BY-SA	2
▼ Ei muokkauksia	222 223
CC-BY-ND	222 220
CC-BY-ND-SA	2
	1
▼ Ei kaupallista käyttöä	212 212
CC-BY-NC	222 220
CC-BY-NC-SA	2
NOC-NC	1
▼ Ei kaupallista käyttöä, ei saa muokata	1 111 111
CC-BY-NC-ND	222 220
CC-BY-NC-ND-SA	2
Vain opetuskäyttöön	100
▼ Ehkä, kysyttävä lupaa	203 000
▼ Tekijänoikeuden piirissä	3000
INC	2900
INC EU Orphan work	100
Ei tiedossa	200 000

Seuraavaksi?

- Tarkastelemme palautetta, jota saamme sektoritapaamisista
- Prototyypaamme uuden fasetin testiympäristöön kesän aikana
- Syksyllä fasetin käytettävyydestä, mahdollinen ideoiden lisäiterointi
- Vasta kun uskomme käytettävyydestien perusteella, että muutos on parempaan suuntaan tuomme muutoksen tuotantoon (loppuvuosi / vuoden vaihde)

Mentipalaute

Tukimateriaaleja

Lähtökohta on, että aineistoa voi käyttää ja käytölle annetaan vain rajoituksia

CC0 – Ei rajoituksia

Rajoitusehdot:

BY – Nimi mainittava

NC – Ei kaupalliseen käyttöön

ND – Ei muutoksia

SA – Jaa samalla lisensillä

- **IN COPYRIGHT**
- **IN COPYRIGHT - EU ORPHAN WORK**
- **IN COPYRIGHT - EDUCATIONAL USE PERMITTED**
- **IN COPYRIGHT - NON-COMMERCIAL USE PERMITTED**
- **NO COPYRIGHT - NON-COMMERCIAL USE ONLY**
- **COPYRIGHT NOT EVALUATED**

("Puhdas" NO COPYRIGHT - materiaali tulee tyypillisesti Public Domain Mark -statuksella)

Lähde: <https://rightsstatements.org/en/>

Kiitos!

Riitta.Peltonen@helsinki.fi

Kansalliskirjasto
Kirjastoverkkopalvelut

#Finnafi

@finnapalvelu

@finnafi

@finna.fi

@finna-palvelut

@finnafi